

แบบรายงานผลการดำเนินงานเชิงคุณภาพ (Special Report)
ตัวชี้วัดที่ 18 ระดับความสำเร็จของการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนกรมอนามัยสู่การเป็นองค์กรสมรรถสูง
(High Performance Organization : HPO) ตามแนวทาง PMQA

หน่วยงาน สำนักทันตสาธารณสุข

งานที่ใช้แนวทาง PMQA เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ได้แก่ พัฒนาเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี สุขภาพดี และประชุมวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปี 2560

หมวดที่ ๑ และหมวดที่ ๒

งานทันตสาธารณสุขได้เริ่มมีการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนด้วยการเริ่มให้มีการแปรงฟันหลังอาหารกลางวันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์ และการอมน้ำยาบ้วนปากผสมฟลูออไรด์ ทุก 2 สัปดาห์ มาตั้งแต่ ปี 2520 และมีการพัฒนา กิจกรรมเรื่อยมาเพื่อให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมและสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมเพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพช่องปากที่พึง ประสงค์ในเด็กนักเรียน ได้ใช้แนวคิดการทำงานแบบเครือข่าย เพื่อทำให้เกิดผลในวงกว้างและเกิดการเรียนรู้ในแวดวงโรงเรียน กันเอง โดยใช้กลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อพัฒนาสุขภาพเด็กนักเรียน

การดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เป็นกระบวนการที่ต้องการพัฒนาให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพและเชิงสังคม โดยความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน การพัฒนา ศักยภาพบุคคล เพื่อให้มีความสามารถในการดูแลและสร้างเสริมการเรียนรู้แก่เด็กให้เด็กมีทักษะและการทัศนด้านสุขภาพ เป็น กลไกสำคัญที่จะทำให้เด็กนักเรียนเป็นผู้ฉลาดรู้รอบด้าน เป็นผู้ใหญ่ที่เป็นกำลังของสังคมต่อไป

การทำงานในรูปแบบเครือข่ายของโรงเรียนเองเพื่อให้มีโอกาสในการตั้งเป้าหมายร่วมกัน และช่วยกันนำผลัดกันตาม เพื่อให้การเสริมแรงซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดการขยายผลออกไปได้อย่างรวดเร็ว กรมอนามัยได้สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายโรงเรียน เด็กไทยฟันดี มาตั้งแต่ปี 2551 ได้เกิดเครือข่ายโรงเรียนแล้วทั่วประเทศมากกว่า 10,044 เครือข่าย ซึ่งกรมอนามัยได้มีการวางแผน ทางการพัฒนาด้านของเครือข่ายโดยใช้แนวคิด PDCA ซึ่งจะทำการทุกโรงเรียนในเครือข่ายได้พัฒนาหนุนเสริมและยกระดับ มาตรฐานไปพร้อมกัน ในปี 2556 ได้มีการบูรณาการประเด็นสุขภาพสำคัญที่มีการดำเนินการในโรงเรียน มาร่วมกันในเวที แลกเปลี่ยนระดับประเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและได้พบปะกันระหว่างเครือข่ายและได้มีโอกาสเผยแพร่ กระบวนการพัฒนาที่แสดงให้เห็นความต่อเนื่องและเกิดการต่อยอดให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์การดำเนินงาน พัฒนาเครือข่าย โรงเรียนเด็กไทยฟันดี สุขภาพดี และประชุมวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปี 2560 อยู่ในประเด็นยุทธศาสตร์ ส่งเสริมเด็กวัยเรียน ให้แข็งแรงและฉลาด มีตัวชี้วัดยุทธศาสตร์คือร้อยละของเด็กวัยเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ด้านการบริโภคอาหาร กิจกรรมทางกายและทันตสุขภาพ บรรจุอยู่ในแผนปฏิบัติการสำนักทันตสาธารณสุข เพื่อดำเนินการแก้ปัญหาสุขภาพช่องปากใน โรงเรียน โดยพัฒนาเป็นเครือข่ายเพื่อกระตุ้นให้โรงเรียนการประเมินตนเองและเข้าร่วมในการประเมิน เป็นต้นแบบเครือข่าย โรงเรียนเด็กไทยฟันดี และสร้างแรงจูงใจให้โรงเรียนเกิดความมุ่งมั่นพัฒนาโครงการสุขภาพของนักเรียนที่นำไปสู่นวัตกรรมและแนว ปฏิบัติที่ดี

มีการวางแผนกำหนดกรอบนโยบาย เช่น เครือข่ายเด็กไทยฟันดีอำเภอหนองบัวลำภูที่เริ่มจากนโยบายระดับจังหวัด จนถึง นโยบายระดับพื้นที่ (หนังสือเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ปี 2553 หน้า 115-117) และเครือข่ายเด็กไทยฟันดีโรงเรียนฝายแก้ว อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ที่มีการวางแผนการดำเนินงานของเครือข่าย โดยเชื่อมการดำเนินกิจกรรมเป็น การสร้างกิจกรรมใหม่ การสานต่อกิจกรรมเก่า และ ส่งเสริมการเชื่อมต่อเครือข่าย (หนังสือเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี ปี 2553 หน้า 106-107)

การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายจากทุกภาคส่วนทำให้การ ดำเนินงานเครือข่ายทำได้อย่างราบรื่น จากบทเรียนการดำเนินงานเครือข่ายเด็กไทยฟันดี จังหวัดนครพนม (หนังสือเครือข่าย โรงเรียนเด็กไทยฟันดี ปี 2558 หน้า 56-61)

การดำเนินงานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น เครือข่ายเด็กไทยฟันดีวิถีสันตยาภิรมย์ ใช้ขั้นตอนและการดำเนินงาน รูปแบบของ TAMPDCA (T: Team ทีมงานเข้มแข็ง M: Man บุคลากรมีคุณภาพ P: Plan วางแผนการดำเนินงาน D: Do ลงมือ ปฏิบัติ C: Check ตรวจสอบ A: Action ปรับปรุงพัฒนา) ทำให้มีการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (หนังสือเครือข่ายโรงเรียน เด็กไทยฟันดี ปี 2557 หน้า 63-67)

หมวดที่ ๓

มีการจัดประชุมระดมสมองเพื่อหาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนเครือข่ายร่วมกันและนำเสนอผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงวิธีการทำงานและต่อยอดเพื่อให้เกิดผลต่อเนื่องในระยะยาว

ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เช่น เครือข่ายโรงเรียนเด็กไทยฟันดี จังหวัดนครศรีธรรมราชที่มีการ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งระดับโรงเรียนและระดับเครือข่าย CUP/เขตพื้นที่การศึกษา (หนังสือเครือข่ายโรงเรียนเด็กไทย

ในการประชุมวิชาการฯ เวลา 13.30-16.30 น. ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2560 ได้จัดให้มีห้องย่อย ประชุมระดมสมองทิศทางการดำเนินงานเครือข่ายฯ และโครงการงานสุขภาพพร้อมกัน ซึ่งเป็นห้องที่มีผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแสดงข้อคิดเห็นในการจัดงานและการดำเนินงานเครือข่าย

ซึ่งโครงการนี้ยังมีการนำเสนอผลงานเวทีวิชาการ Like Talk Award กรมอนามัย

สรุปกรอบการดำเนินงานเครือข่าย

